

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Égész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Égész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Égész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 8 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca n. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

A második hónap.

Mire e sorok napvilágot látnak, megkezdődik a törvényen kívüli állapot második hónapja.

Még akkor is, amikor arról volt szó, hogy a boldogtalan emlékü lex-Tisza alapján fogja a kormány vezetni az ország ügyeit, még akkor is hangsúlyozták, hogy ez az állapot nem tarthat sokáig. Már Tisza Kálmán első nagyváradi beszédjében kifejtette, micsoda káros közjogi és közgazdasági következményei lesznek az ex-lex állapotnak. Újévi beszédjében maga Bánffy is beismerte, hogy ez az országnak kiszámíthatatlan nagy kárával fog járni, a bibornok-hercegprimás pedig megdöbbentőnek bélyegezte ezt a törvényen kívüli, alkotmányunkat megbénító állapotot.

Azóta elmúlt az esztendőnek egy tizenkettő részé, ez idő alatt reményünk támadt ugyan, hogy jóra fordulnak az állapotok, hogy az ország többet is fog nyerni, mint egyszerűen a tarthatatlan állapot megszűnését, de ez még mindig csak remény és maga a közjogilag oly sérelmes, közgazdaságilag oly káros helyzet semmivel sem javult, sőt napról napra rosszabbodott.

Jókainak önkényes adófizetésre felhívó példája vajmi keveset vonzott. Avval

ugyan nem telt meg az állampénztár. Ma lezárják a januári számadást s rövidesen megtudják, mennyire maradt hátra a januári adófizetés. Ez különben a bajnak kisebbik része. Mert hisz adó nélkül is kell az állampénztárban annyinak lenni, hogy akár még egy hónapot is kibírjunk, ámbar a februári adófizetés sokkal nagyobb jelentőségű az állampénztárra.

De hogy mily nyomott az ex-lex állapot következtében a pénzpiacz, azt eléggé illusztrálta a múlt héten a bécsi és budapesti börze, ahol Bánffy bukásának hírére rögtön emelkedtek a magyar értékpapírok — különös illusztrálására annak, hogy már a börze is elvesztette bizalmát a miniszterelnök iránt.

A legnagyobb baj pedig az, hogy négy hét múlva megkezdődik a sorozás. Az ujonczállítást pedig — ha addig nem lesz a kormánynak törvényes felhatalmazása — nem csak Heves megye tagadta meg, hanem az ország első vármegyéje is és ha rá kerülne a sor — amitől Isten óvjon! — kétségkívül megtagadná több is.

Éppen azért nagy megnyugvással vesszük az alább következő legújabb bécsi és budapesti tudósításokat, amelyek arról biztosítanak, hogy a három napos parlamenti szünet alatt mindenesetre létrejön a béke s azután csak néhány nap kell és helyre áll a törvényes, alkotmányos állapot.

Széll Kálmán jelentései a királyhoz.

Bécs, január 31.

(B. K.) Az itteni lapok egynémelyike azt írja, hogy Széll Kálmán miniszterelnöksége kétes, még pedig nem azért, mintha ő utasítaná el magától a kabinetalakításra szóló megbízást: hanem azért, mert a korona nem fogja megbízni a kormányalakítással. A lapok ezt a vélemlényt arra alapítják, hogy Széll Kálmán két hét óta nem járt itten, míg a régi rendszert képviselő miniszterek, különösen Lukács László pénzügyminiszter, igenis jártak a királynál. Ez a nézet teljesen hamis. Hamis a konkluzió, mert a premissza is hamis. Széll Kálmán igenis összeköttetésben van Béccsel, vagy mondjuk ki őszintén, egyenesen a királyllyal. Ő Felsége Széll Kálmánt annak idején azzal bocsátotta el, hogy időről időre tegyen írásbeli jelentést a béketárgyalások menetéről és Széll Kálmán ezt hűségesen meg is teszi. Időközben volt úgy, hogy négyszer egymásután naponta jött jelentés.

Vajjon Széll Kálmán ezeket a jelentéseket megmutatja-e a magyar miniszterelnöknek vagy sem, azt természetesen nem tudhatni; de alapos ok van feltenni, hogy nem; mert különben a magyar kormány nem tartaná szükségesnek a koronát külön is informálni.

Széll Kálmán a legutóbbi jelentésben, melyet ő Felsége a közös minisztereknek is megmutatott, annak a reménynek adott kifejezést, hogy a béke minden pontja a legapróbb részletekig szombat estig meg lesz és hogy módjában lesz Bánffy mi-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

FISZ.

Irtá: Julius.

Édes Nagysád! Emlékszik-e ama nap-sugaras őszi délutánra, mikor a z ngora előtt ült és nem játszott; én mellette álltam és hallgattam?

Emlékszik? hallgattunk. De beszéltek szemeink azzal a melegséget, boldogságot lövelő sugarakkal, melyeknek hatása szenvedélyt fakaszt, szilaját, nemeset.

Ki olvasni tud a tekintetekből, ki érti a titkos sugarak titkos kifejezéseit, az elképzeli e csábos képet, mely felizgatván idegeinket, hosszan tartó káprázatos tüneményt varázsolt lelki szemeink elé . . .

Ha visszaemlékszem, a sziveink is muzsikáltak. A dobbanások harmonikus együtt hangzása különös érzellemmel tölté el lényünket, kölcsönösen egymásért hevült keblünk. Egymásba forrott a tekintetünk behatolva az agyba és szivbe. Képzletünk bejárta az ábrándok és sejtelmek világát. Esmélet nélkül engedték magunkat a fantáziák tündérországába repíteni. Futva tettük meg e hatalmas utat.

Mint az első hópihe tűnik a semmiségbe, oly hamar leestünk a képzletünk által alkotott tündérországából s eloszlott az illúzióval az ábránd, megmaradván a sivár érzelm . . .

S ekkor ön mosolygott és én kacagni kezdtem.

— Legyünk modernek, szólj arczára tudományos kifejezést erőltetve.

— Igazsága van. Emelkedjünk felül a prózaiasságon, de a költőiességbe ne essünk: a szépért így is lelkesülhetünk.

— Mit tart szépnek?

— Elfogadott szabály: szép az, a mi tetszik. Saját felfogásom más véleményét alkot.

— És ez?

— Szép az, a mi mindenkinek tetszik.

— Hiszen ilyen nincs: sem személyben, sem tárgyban. Vénus hirhedt szépség, azért, ha egyebet nem, rámondják azt: szemöldöke merészebben hajlik, mint a hogy a szépség sz bályai megengedik. Ember ritkán alkot olyat, mi felett az általános bírálat egybehangzón a szépet hirdeti.

— Valóban így van. De ebből azt következtetem, hogy igazi «szép» vajmi kevés van. Mégis mily pazar bőkezűséggel dobálóznak e jelzővel, felruházván vele teljesen illetéketleneket.

— Kíváncsi vagyok definíciójára.

— Én szépnek tartom, a mi jó és igaz.

— Nézete helytelen. A szép nem zárja ki ugyan az említett tulajdonságokat, azonban sokszor hiába keresnők azokat a szépnél.

— Látja, az érzelmek közt egy, mely szépsége mellett igaz és jó. Tisztaságánál fogva meghódít minden kebelt. Uralma alá hajtja a szívét. Rózsalánczot rak reá. Egyedüli bílnes,

mely kellemes, mely ellen nem lázad föl senki. Irt a sebre, enyhet a fájdalomra. A szerelem egyik legszebb érzelem, magasztos és nemes.

— A szerelem szenvedély, mely rövid időre elhomályosítja az agyat, s ha nem örült-ség, legalább is betegség.

— Hogyan beszélhet így egy leány, kinek rendeltetése, hogy a szerelmet ápolja. Ez erőltetett frázis, melyet olvasott egy bizonyára nem a maga kezeibe való könyvből. Tudja-e, hogy valamely érzelmét csak akkor ítéltünk meg igazán, ha az eltölt bennünket, ha uralkodik lényünkön.

— Én akkor sohasem fogom tudni, mi a szerelem.

— Hát nincs szive?

— Nem tudom, de ha van, úgy hatalmas jégpánczél burkolja és vértelű.

— Nem tudja, hogy tavaszkor az első napsugár olvasztani kezdi a jeget? A nap boldogságot lövelő sugara melegséggel árasztja el a földet, s a jég helyén csakhamar rózsza virul. A sziv is kéri, a szerelem benne a virág. Sugár kell, mely éltető melegével elárasztja, fényével beragyogja a kertet. Gondos kertész a sugár, ápolása alatt erő, hatalmas fává növekedik a sziv kertjében a szerelem virága. . .

— Csak nem akar az én sugaram lenni?

— Hálátlan feladat lenne.

— Nem veszi észre a prózaiasságon jóval felül emelkedtünk?

— Ugyan ne erőltessen magára olyan mordort, melylyel sem hajlama sem természete

niszterelnökkel együtt vasárnap délelőtt ő Felségének az egész paktumot személyesen bemutatni. Széll nem kételkedik, hogy a megegyezés a korona intencióinak meg fog felelni, úgy, hogy hétfőn este az összes pártok konferenciáin bemutatható lesz és kedden a képviselőházban megkezdődhetik már a békeponatok realizálása.

Ez a jelentés úgy a koronánál, mint az itteni beavatott politikai körökben a legkedvezőbb benyomást tette és ha precíz beválik, a mit itt feltétlenül hisznek, Széll pozíciója, mely amugy is erős, annyira meg fog erősödni, hogy ő Felsége nemcsak meg fogja kínálni a kabinetalkitással — a mi különben mindenestre megtörténik. — hanem ezt a bizalom oly kategorice imperativ formájában fogja tenni, hogy Széllnek lehetetlen lesz a megbízás elől kitérni.

Hangsúlyozni kell azt is, hogy Széllnek egészen szabad keze lesz a kabinet megalakításánál és hogy a korona éppenséggel nem ragaszkodik a régi pártkeretekhez, hanem legszívesebben látná, ha Széllnek sikerülne az összes 67-es alapon álló pártokat egy kalap alá hozni.

A békeakció.

Budapest, január 31.

A mai nap eredménye ez: A kormány által megállapított válaszpontokat ma ratifikálták s átadták az ellenzéknek. Széll Kálmán a folyosón az újságírók előtt kijelentette a következőket: Ő megmondotta az ellenzéknek, hogy ha a házsabályok revíziójába nem megy bele, akkor ő a maga részéről a transzaksiót befejezi. Az ellenzék erre azt felelte, hogy ők már tanácskoznak a revízió módja felett. Széll azt is kijelentette, hogy ő holnap Rátótra megy, de csütörtökre visszatér, akkorra reméli, hogy az ellenzék megadhatja a választ.

A Tisza-csoport fordulása.

Budapest, január 31.

A Tisza-csoport elemei nemrég asztaltársaságot alakítottak a Drechsler-vendéglőben, a hol a csoport intim dolgait, a helyzetet és az alakulásokat beszéltek meg egymás között.

Ez az asztaltársaság tegnapelőtt este ugyanannak a vendéglőnek egyik külön helyiségében formális értekezletet tartott. A napi politika eseményei kerülvén szóba, leszámoltak azzal, hogy a béke most már minden kétséget kizárólag a Széll-féle propozíciók alapján létre fog jönni. Leszámoltak ezzel, mint olyan körülménnyel, a mely az ország érdekeiben gyökerezik. Semmiféle harcziás irány, vagy személyes tekintetben nem tarthatja fel a békét. Ennek folytán a csoport többsége elhatározta, hogy leszerel, földolja harcziás törekvéseit, megalkuszik a helyzettel és az elutasíthatatlan nemzeti követelményekkel.

Erre az elhatározásra annak a belátása bírta a csoportot, hogy az ellenzéki lapok ugyanis kerékkötőknek tüntetik fel a csoportot, mi ugyancsak alkalmas arra, hogy a nemzet előtt az egész csoportot összes törekvéseivel együtt népszerűtlenné tegye. Beszéltek minden félét e csoport szándékairól még kormányparti lapok is. Rebesgettek valamit a bihari pontoknak a szegről való lekasztásáról, személyes hatalmi törekvésekről, hű szándékokról stb. Mindezt a csoport mérvadó faktorai veszedelmesnek tartották jelen alakulásra és a jövőre nézve.

Mindez elkerülendő és a jobb belátás által vezéreltetve, kijelentették, hogy a jövőben lemondanak a hatalmi szándékokról és megmaradnak nyugodtan, nem szítják többé a visszavonás tüzeit, hanem közreműködnek a béke munkáján tehetségük szerint, a nemzet üdvére a béke biztosítására s a törvényes rend visszaállítására.

Ettől fogva tehát a Tisza-csoport is beáll a béke munkáinak csoportja közé s elutasítja a több-kevesebb jogosultsággal fölvetett vádat, hogy tagjai a politikai mineurok közé tartoznak, a kik robbantani és nem építeni akarnak.

A béke ellenségei.

Budapest, január 31. (Saját tud. táv.)

Az egész városban az a hír terjedt el, hogy a parlamenti béke igen rosszul áll, mert a szabadelvű párt azon csoportja, mely a harcot szítja, újabb akadályokat igyekszik a béke elé gördíteni. Az ellenzék követeli, hogy a választásokon actív részt ne vehessenek az állami hivatalno-

kok; szabadelvű harczpártiak szerint ez kiszolgáltatás volna a nemzetiségeknek. Viszont azt állítják, hogy az ellenzék a házsabályok revíziójára nézve semmit érő engedményeket tesz és az obstrukció jövőre is lehetséges volna.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 31.

A mit régóta vártak és sokfelől óhajtottak, végre megtett: a Házat elnapolták. Az obstrukció három napig pihenni fog és ez alatt az idő alatt remélhetőleg elalszik örökre.

Az elnapolásban niúsen veszedelem semmiféle irányban. A miniszterelnök annak idején a szabadelvűpárt konferenciáján megígérte, hogy az ex-lex állapot alatt folyton együtt marad a Ház; ezt sem elnapolni, sem fel oszlatni nem fogja. A kormánypárt nagyobb része, mindazok, a kik ma Széll Kálmán táborához tartoznak, csak ez ígéret alapján irták alá a lex Tiszát és kijelentették, hogy visszavonják aláírásukat és kilépnek a pártból, ha a miniszterelnök nem tartaná meg ígéretét.

A helyzet azóta nagyot változott. A házat közóhajra elnapolták és a következmények csak áldásosak lesznek és nem vonnak maguk után semmi viszálykodást sem secessiót. Ez természetes is, mert a mai elnapolással a miniszterelnök nem szegte meg szavát. Az elnapolás alatt annak idején a miniszterelnök is, a párt is, csak olyat értett, mely királyi kézírattal történik és a mely az erőszakos rendszabály jellegét viselte volna.

Most a házat három napra vagyis szombatig az összes pártok és a kormány megegyezése alapján napolták el; szóval nem királyi kézírattal, hanem a Ház spontán és egyhangu elhatározása folytán. Míg a királyi kézírattal való elnapolás háborút jelentett volna a végletekig; addig ez az elnapolás a béke előhírnöke, mondhatnók a béke biztos záloga.

Ez a három nap — mint azt bécsi levelezőnk szerint Széll Kálmán már a királynak is jelentette — elég tesz, hogy a disszidensek. Széll Kálmán és a kormány egyrészt és a jólőbizottság — így nevezik gúnyosan az ellen-

nem egyezik meg. Az Alkotó azért alkotta a nőt, hogy megédesítse a férfi küzdelmes életét. Maga is nő, kinek az a rendeltetése, hogy szeressen. Vetkezze le ezt a fagyos külszint. Általános betegsége ez a mai ugynevezett modern lányoknak. . . . A főzőkanál forgatás inkább maguknak való foglalkozás.

— Engem a tuczat nők közé akar sorozni?

— Tuczat nő. . . . Hát ez mi? Mar olvastam néhány merészen fantáziáló novella íróit, kik szerencsétlen gondolatukban megalkották a tuczat ember fogalmát. Így nevezvén hősüket, mivel az rendszeren elmegy a hivatalba, mert a nyakkendőjét csak egyféle keppen tudja megkötni. Hagyjuk ezt a mai elfajult izés termékének. Hanem ez a »tuczat nő« kifézés határozottan szörnyiszülött. Maguk egyformán bájosok és jók. A férfiak gyönyörűségére lettek teremtvé.

Nagyon rossz felfogás, miért az egyik kóstolt valamit a francia nyelvűből és le tud ütni a zongorán néhány akkordot, már magát a tudós nők közzé képzei, sajnálván, hogy az egyetemet el nem végezte.

— E szerint maga a nőmánczipáció ellensége?

— Én azt legfeljebb badarságnak tartom, minek létjoga nincs. Jó eszme egy bohózat feldolgozására.

— Ugy látszik, érdekessé akarja magát tenni e nézetek vallásával. Figyelmeztetem, velem szemben ez czélt tévesztett eszköz.

— Most nincs olyan hangulatom, hogy tetszelegni kívánjak; érdekessé sem akarom magam tenni. Csupán meggyőzni arról, hogy sokkal több sikert ér el, ha elcsicsereg a bájos melódiát: »A kit imádok egy tüzer«. . . . Ez éppen a hangjához illik. S olyan szépen tudja énekelni. Kérem csicseregje. . . .

— Mar megváltoztatta fegyverét: ime már bókél. Ezt győzelemnek tekintem.

— Ha őszinteségem bóknak veszi, jó. Bár más szándékkal említém e dalmű versét. Mint ő nemének általános gyengéjét magának kell vallania, t. i. előszeretettel viselkedik az egyenruha iránt.

— Biztosítom. . . .

— Ne biztosítson. Sok leány biz osított a felől, hogy ő reá a münör minden határ nélkül van. A következő perczben meghaltván a kardesornost, szemel ábraka felé irányta. . . . Azt hiszem maga sem, kivétel.

— Ha a görömböságból kvalifikálnának, biztosan jött nyerne.

— És ha a húsásból is. . . .

— Tudja magának sok társaságban kell még me fordulnia, hogy velem társalogha sem.

— Éles. Naugrad, én mindig alkalmazkodom a társasághoz.

— Hátja! én elküldöm magának az illentant.

— Nem fogja hiányát érezni e kedves jószágok? . . . Na, ne néz en olyan durczasán. De mi! ez magának felelte jól áll.

— Nem tudom, haragudjam-e vagy nevessek?

— M solyogjon. Ugy, bájosan. Hiszen maga olyan szép kis lány. Rám pedig nem lehet haragudni, mert én igen kedves fiu vagyok.

— Tapasztaltam!

— Az csak viszhang volt. De most béküljünk ki. Én előkelő leszek és vig; maga pedig énekeljen.

— Tehát megadja magát?

— Meghódolok. Előismerem felsőbbiségét. Egyet követek: mosolyogjon, legyen kedves és vidám. Néha barza össze szemöldökét, mert ez magának igen jól áll. . . .

— Emlékszik eme bohóságokra? Minő kellencsen szettek e délutánok. Összevesztünk, mag kibeküdtünk. Egyszer aztán szörnyű komolyak lettünk és elhaligattunk. Tudtam, hogy az a gondolat, amit én. Ugy vettem észre, hogy az a pászorok nem is olyan vastag. Könnyen enged. . . .

Amint így ballagtunk meglevevendeni látzódt köcsöktűk minden. Ünnepies esend bérült a lényre. Vöröses kert kacsingatott be az ajtóba. Nehány ősi róza bölhintgatott szemre. Helyezett a hangulat, az elevenség. De pezszt a vérem zsibongva futkorázta be eremet, haszerekelve kaczerkodott bőrömmel. Légy parfüm illat csapódott arczomba. Szemből bevelő sugarak paraszt szórtak, égetőt, tüzeset. Részeg lettem tekintetétől.

zéki pártvezérek konferenciáját — másrészt teljesen perfektuálják a békét. A szombati ülésben csak a pásztorsip hangjait fogjuk hallani; a harci kürt már néma lesz és reméljük, hogy hosszú időre.

A békegalambok az ülés alatt folyton röpködtek. Fél tizenegy órától fogva délig Szilágyi Csáky, Andrassy, Széll Kálmán, Fejérváry és Bánffy tanácskoztak; déltől fogva lapunk zártáig az ellenzéki vezérférfiak konferáltak. Nem tartjuk fontosnak ezeket a tanácskozásokat, mert immár csak részletekre vonatkoznak és pedig oly részletekre, melyek a békét nem fogják akadályozni. Ha van még valami, a mi aggodalomra ad okot, úgy ez csak a személyes garanciák kérdése lehet, mert az ellenzéken vannak sokan, kik a pártok deklarációját nem tartják elégségesnek. Merjük hinni, hogy ebben a kérdésben fegyverszünetes napok alatt vagy az ellenzék vagy a kormány engedni fog, mert valóságos komédiává sülyedne az egész küzdelem, ha ezen ismét szétkülönböznének. Hogy a folyosón ki kívül és mit beszélt, az most már olyan irrelevans, hogy kár is feljegyezni.

A három napos fegyverszünet alatt ki fog tisztulni az egész politikai látóhatár és szombaton békés verőfényre fogunk ébredni.

A képviselőházban különben lemorzsolta néhány névszerinti szavazást, mely valami önzívvelőtti jegyzőkönyvre vonatkozott.

A Ház elnapolása.

A szavazások befejezte után *elnök* indítványozta, hogy a Ház szombati üléseket ne tartson.

Sima Ferencz: Én nem járulhatok hozzá az *elnök* ur javaslatához, mert nem akarom, hogy a komédia még sokáig eltartson. Az ellenzék szándéka komoly és legközelebb érveléseinkkel fellépünk az alkotmányellenes kormány ellen.

Ezután az ellenzék bizalmi férfait is támadta.

Madarász József *elnök* azt hiszi, hogy ő indítványával nem adott arra okot, hogy a képviselő ur — bár a maga álláspontja indokolásához joga van — oly kérdéseket vegyítsen a vitába, mint például: a békekötés; ki legyen a miniszterelnök stb. Kéri, hogy maradjon a 3 napos szünetnél.

Sima Ferencz kijelenti, hogy ő igenis azt akarja kifejtetni, hogy mért nem helyes most a szünet. Ezután azt fejtegette, hogy a küzdelmet

addig fel nem hagyják, míg a kormány nem teljesíti az ellenzék követeléseit. Nem engedjük a szünetet — így fejezte be — s indítványt ad be, hogy szakadatlan tartson a ház ülést.

— Szót kérek! — szól *Hegedüs Sándor* és röviden kijelentette, hogy nem tudja, *Sima* hányadmagá nevében beszél. A nézet nem változtat a helyzeten s a békét az ország érdeke kívánja.

Ezzel a többség az *elnök* indítványát elfogadta.

A megmérgezett Körözs.

— A kulturmérnökség véleménye. —

A folyó vizek megfertőzését szigorúan tiltja a törvény, úgy nálunk, mint külföldön, csupán az a különbség, hogy külföldön végre is hajtják a törvényt, szigorúan ellenőrzik, míg nálunk a legtöbb esetben az ilyen kérdésekben is a magán érdek kerekedik felül a közérdeken.

Nagyváradon eléggé meg van fertőzve a Pecze. A Körözs vizének beszennyezése ellen egyszer már sorompóba lépett a város; a megyével és a kir. ügyészséggel szemben megvédte a Körözs vizét, de már az új törvényszéki palotánál egy gyenge pillanatban megengedte, hogy a népes palota minden szene, fekáliája a Körözsbe vezetessék.

De hát ez még mind csekélység ahhoz, ami fenyegeti Nagyváradot a mező-telegdi olajgyár részéről, a Körözs vizének nemcsak tisztátalan, de mérges anyagokkal való megfertőzése által.

Az ügy már ismeretes a közön ég előtt. A mező-telegdi olajgyár a gyártásból fennmaradó vitriolsalakat az Egeres-patakon keresztül beereszti a Sebes-Körözsbe.

Nem kell hozzá nagy szaktudomány, mert a laikus is könnyen felismerheti, mikor ez a mérge a Körözs vizének felületét elborítja.

Busch Dávid városi főmérnök hivatalos jelentésében hivatkozik rá, hogy a vízvezetési telep keleti oldalán a partvédmű kövein konstátálta a víz felületéről lerakódott vitriolsalakat.

Ez a mérge lassankint beszívódik a betóduló vízzel a vízmelelep területére s tönkreteszi fél milliónál többre került vízvezetékünket.

Szavahihető vidéki lakosok határozottan állítják, hogy mikor a gyár salakja ereszkedik

le a Körözsön, az állatok nem isszák a folyó vizét s a halállomány is pésztlusnak indult.

Mi azonban mindez, mikor egy tekintélyes részvényesek tulajdonában levő gyár érdeke a vitriol-salak olcsó uton való eltávolítását követeli.

A kérdés már többször szóba jött Nagyvárad város tanácstermében is és a polgármester megígérte, hogy megvédi a város érdekeit.

Tudjuk, hogy a polgármester elkövet minden lehetőt a város érdekében, de vajjon lesz-e a kívánt eredménye az ő buzgalmának.

Mert nagyon aggodalmat keltő stádiumban van az ügy ujabban.

Hivatalosan elrendelték, hogy úgy közvetlen a gyár mellett az Egeres-patakból, mint a Körözs egyes pontjain vizet merítsenek s ezt vegyileg megvizsgálják.

Ez meg is történt, de a minta-vizek vételének az idejét hirdették szóval és nyomtatásban. Csak természetes és még zokon sem vehető az érdekelt gyártól, ha felhasználta az alkalmat s csak mutatóba eresztett egy kis salakot a vízbe.

Ilyen víz-vétel mellett bekövetkezett az a furcsa dolog, hogy a vegyvizsgáló állomás véleménye szerint a gyáron felül, a még meg nem fertőzött Körözsből vett víz tisztátalanabb, mint a gyáron aluli pontról merített, a hol már legalább máskor, bőségesen uszik a vitriolsalak. Ez egy kissé furcsa az igaz, de a szakvélemény így szól.

Mindezek a körülmények hozták létre azt a megdöbbentő állapotot, amibe most az aradi kulturmérnökség szakvéleményével jutott az ügy.

A kulturmérnöki hivatal a napokban küldte meg Aradról *Szunyogh Péter* alispánhoz szakvéleményét. Hivatkozik ebben arra, hogy a vegyvizsgáló állomás vizsgálatának eredménye szerint a Körözs vízében a megfertőzésnek nyoma sincs. **Kifogásolja azonban a kulturmérnökség azt, hogy a vízvétel ideje előre publikálva lett, továbbá a gyárból beömlő szennyvíz mennyisége nem állapított meg, hogy ezáltal kitűnjék, vajjon a gyár rendszeres működésének megfelelő mennyiségű szennyvíz eresztett-e a vízvétel idején a Körözsbe.** Ez utóbbit azonban pótolhatónak véli a kulturmérnökség.

Érdekesebb még a mit ezután mond a kulturmérnöki hivatal. Alapul véve a vegyvizsgálat eredményét, a gyár szennyvizének beeresztése tehát *közvetlenül a Körözsbe megengedhető*, de a rendszeres kis víz mellett az az Egeres patakba nem vezethető.

Mivel azonban az Egeres patak is figyelembe veendő, a patak megfertőzése hivatalból is megakadályozandó, ezen okokból a szennyvíz levezetésére irányuló munkálatok jelen alakjukban és elrendezésükben való engedélyezését nem javasolja a kulturmérnökség, hanem azok átalakítandók, hogy a hűtésre szolgáló és így fertőző anyagokat nem tartalmazó vizek a gyári vizektől elkülönítve, a fertőző anyagokat tartalmazó vizek pedig csak megfelelő fizikai és chemiai módszerek igénybe vétele után történt megtisztítás után boesáthatók az Egeres patakba.

Más módszer gyanánt ajánlja a kulturmérnökség, hogy **a fertőző anyagokat tartalmazó vizek az Egeres kikerülésével zárt csövön egyenesen a Körözsbe vezetessék.**

Gyönyörűséges állapot lenne. A Körözs megfertőztetése miatt általános a felháborodás és akkor az Egeres patakot védik meg a Körözs még intenzívebb megfertőzése mellett.

vész, zongorát készít és hangol; hivatva van megigazítani a zongorán letört fiszt . . .

. . . Kaczagjon, én is kaczagok. Most. De akkor? Hetekig gyötört a láz, sorvasztott a tűz. A bosszuság, szégyen, türelmetlenség és vágy egyes érzelmei foglalták el . . . Igazsága volt, midőn azt mondta, hogy a szerelem örült-ség. Az voltam én bolond. Nem akartam enni. Meghalni szerettem volna. Még az öngyilkosság veszedelmes eszméivel is foglalkozni kezdtem. Válogattam a halálnemeket. A Körözs! . . . nem, ilyenkor (késő ősz volt) hideg a víz, könnyen meglehet hűlni. Méreg! cziánkáli, morfium: nem, elég keserű az élet, utolsó perceimet, minek keserítsem el. Revolve! nem, ne mondassák az emberek, hogy nem volt bátorságom az élet viharával megküzdeni. Nen-nem! . . .

Végre hosszas, küzdelmes fontolgtatás után arra a hősiesség megállapodásra jutottam, hogy egy feltétel alatt megkegyelmezek nyomorult életemnek: lemondok a szerelemről.

És sikerült. Elmúlt, elhanvadt nyom nélkül, mint a szalmaláng. Igaz, hogy sokáig éreztem ajkamon a meg nem kapott csók mézét; s hogy most is bosszus pillantásokat vetek a zongorára, különösen a végzet által is gyászba öltöztetett fiszre . . .

Bohóság. Édes rá visszaemlékezni. Most már kaczagok rajta. Kaczagjon ön is . . .

Magának édes, telt arca rózsaszínű lett, üde és bájos, mint egy kipattanni készülő bimbó. Piros ajka csábítólag mosolygott felém. Csókot akartam kérni. De nem mertem. Alltam mint egy érzéketlen fatuskó.

Hullamzó keble lázasan pihegett. Szemből hatalmas tűz sugárzott ki, mely szenvedélyt árukt el, szilalat, vadat és én mégsem mertem.

Ugy tet-zett, miatha egy csábos, rózsás álom mámorában ringatóznék. Oh, mily szép álom volt! Félig átéltem, az érzelmeiktől ittasan, a vágytói reszkette a szék karjába [fogódtam: káprázott a szemem, forgott körültem a világ . . . Aztán én nem is tudom, hogy csak két ölelő melegpuha kart éreztem nyakam köré kapcsolódni . . . Keblemen pihent lázas fejcsékéje: Hajából kábító illat szállt felém. Forró lehelete arezomba csapódott . . . Elfogott a láng. A tűz megemésztéssel fenyegetett . . . Első csókot akartam lenelni reszkető ajkára. Először akartam szivni róla a szerelem mézét. Mikor egy otromba kopogás ledöntött a helyzet magaslatáról, megakadályozván az első csók elesattanását, lehűtven szenvedélytől dagadó keblünket. Felrázott a rózsás álomból, a rideg valóra, az unalmas hétköznapiasságba . . . Maga irult-pirult.

Én, Istenem, mit is csináltam? . . . Igen, szörnyen szégyenlettem magam. A kopogás ismétlődött, Ön szedte először össze magát.

— Szabad.

Öreg bácsi jött be. Előadta, hogy ő mű-

Ez ügyben különben helyszíni tárgyalás lesz s mivel rendkívüli érdekét kell Nagyvárad városának megvédeni, igen óhajtandó volna miként azon, a város szakértőjén kívül dr. *Bulyovszky* József polgármester is részt venne. Az ő tapasztalt buzgalma ez ügyben valószínűleg sikerre vezetne.

Patikajog-szerző.

— Budapesti tudósítónktól. —

Említettük tegnap, hogy *Herczeg* Sándor patikajogokban utazott és számos hiszékeny embert csapott be ravasz fondorlattal. *Herczeg* életmódja már hónapokkal ezelőtt ismerősei körében gyanút keltett. Nagy és fényesen berendezett lakást tartott, számozatlan bérkocsin járt s oly nagy lábon élt, ahogy csak dúsgazdag emberek szoktak. *Herczeg* fűhöz-fához kapkodott, hogy magának busás jövedelmet és gondnélküli életet biztosítson. Több zuglapot alapított, a melyek azonban egy-kétszeri megjelenés után kimultak. Az utóbbi időben a »Fővárosi Lapok«-nak volt kiadótulajdonosa. Több más vállalatokba is bocsátkozott, melyek mind szélhámosságon alapultak.

A detektívek bizalmas megbízatás folytán már régen figyelemmel kísérték *Herczeg*et, ez azonban oly ügyesen tudta dolgát intézni és szélhámosságát leplezni, hogy ellene bizonyítékok hiányában fellépni nem lehetett. Ámbár a rendőrség, de azok a privátemberek is, akik *Herczeg*et közelebről ismerték, meg voltak győződve, hogy *Herczeg* bűnös uton szerzi a pénzt. Arról pedig, hogy *Herczeg*nek a belügyminiszteriumban czinkostársa van, régen sutogtak az illetékes körök. Ez irányban folytak is titkos megfigyelések, de eredménytelenül.

Végre kipattant a titok s a rendőrség tegnapelőtt egész biztosan meg tudta állapítani, hogy ki *Herczeg*nek czinkostársa. Ennek következtében nyomban megidézett két belügyminiszteri alkalmazottat, akiknek egyikét, *Berecz* Gyulát rövid kihallgatás után letartóztatta. A másikat, miután ártatlansága kiderült, szabadon bocsájtotta. *Herczeg*et és *Berecz*et tegnap késő estig több ízben vallatták a rendőrségnél.

A vizsgálat folyamán az a gyanu merült fel, hogy *Berecz* nem az egyedüli bűntársa *Herczeg*nek, hanem egy egész család bandával működhetett. De egyéb szenzációs dologról is sutognak. Állítólag egy előkelő állású belügyminiszteri tisztviselő súlyosan kompromitálva van a dologban s a további vizsgálatról meglepő eredményeket várnak. Perczel belügyminiszter nagyon érdeklődik a vizsgálat adatai iránt s több ízben tétetett magának jelentést a dolog mibenállásáról. Nemesak a belügyminiszteriumban, hanem a nagyközönség körében is nagy érdeklődéssel várják a vizsgálat végeredményét, amely előreláthatólag nem egyhamar következik be, mert *Herczeg* igen tartózkodóan vall s láthatólag kitér az oly kérdések elől, amelylyel másokat is belekeverhet a bajba.

Az is meg van állapítva, hogy *Herczeg*nek még oly emberekkel is volt összeköttetése, a kiről *Berecz* nem tudott s a jeles ember *Berecz*et sem avatta be minden titkába azért, hogy magának nagyobb sápot biztosítson.

A házak számozása.

A közgyűlés határozatához képest megállapította a kiküldött bizottság egyes utcák új elnevezését, most már könnyebben rendezhetjük a házak számozását.

Erre nézve a következő szabályrendeletet dolgozta ki a gazdasági tanácsos:

Szabályrendelet.

— Az utcajelző- és a házsám-táblákról. —

1. §. Nagyvárad thj. város területén minden utca névvel s minden ház számmal látható el.

2. §. Az utcajelző táblákat a közpénztár terhére, a házsám táblákat pedig a háztulajdonosok költségére a hatóság szerzi be s függeszteti ki.

3. §. A házsám táblák beszerzési és kifüggesztési költségénél fölmerülő tényleges költség a háztulajdonosoktól közigazgatási uton hajtandó be.

4. Minden háztulajdonos a házsám-táblájáért felelős; köteles ennélfogva azt tisztán s oly állapotban tartani, hogy azon az utcanév és házsám könnyen kivehető legyen.

4. §. Ha valamely házsám-tábla elveszett vagy megrongáltatott, köteles a háztulajdonos ezen körülményt a rendőrkapitányi hivatalnak bejelenteni.

A tett bejelentés alapján a rendőrkapitányi hivatal egyrészt a tettesek kipuhatólása iránt intézkedik; másrészt az új házsám-táblának a háztulajdonos költségén leendő beszerzése és kifüggesztése végett a törvényhatósági mérnöki hivatalt megkeresi.

6. §. Építkezés alkalmával a házsámot, esetleg az utca megnevezést jelző tábláknak leszedését és a czélnak megfelelően újból való fölvetését az építető, — még pedig a fölvetést az építkezés befejeztétől számított 48 órán belül, — saját költségén köteles teljesíteni.

7. §. Az utcajelző és házsám-táblák oly magasságban helyezendők el, hogy azok tisztán leolvashatók legyenek.

8. §. A 6. § esetén, ha a táblák túl magasban, vagy alacsonyban helyeztetnének el az építető által, köteles azokat az építkezésre felügyelő bizottság utasításához képest 24 óra alatt áthelyeztetni.

9. §. Az utca és házsámjelző táblákat megrongálni, bemocskolni, bemeszelni, befesteni vagy hatósági engedély nélkül helyükről levenni tilos.

10. §. Az építkezési engedély az utcajelző, illetve házsám-táblák levételére is engedélyül szolgál.

11. §. A kik a jelen szabályrendelet ellen vétének, kihágást követnek el s a mennyiben cselekményük súlyosabb beszámítás alá nem esik, a városi szegényalapjára egy koronától husz koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, behajthatatlanság esetén megfelelő elzárással büntetendők.

12. §. Jelen szabályrendelet végrehajtásával a városi rendőrkapitányi hivatal bizatik meg. Határozata ellen a felelősség II. fokban a tanácsoshoz, III. fokban pedig a m. kir. belügyminiszterhez.

13. §. Jelen szabályrendelet az új házsám-ozási terv s az ennek alapján kiállítandó utcajelző és házsám-táblák elkészültével azonnal életbe lép.

Nagyvárad, 1899. január 31.

Komlóssy József,

jogügyi- és gazdasági tanácsos.

UJDONSÁGOK.

TAJÉKOZTATO.

Február 1. Az orvosegylet szakülése d. u. 5 órakor.
Február 12. A »Biharmegyei kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank« é. rendes közgyűlése.

* **A legényegyletről.** Mult évi december elején megalakult a nagyvárad-i kath. legényegylet igen szép érdeklődés mellett, — azóta alig volt szó róla a lapok hasábjain. De a szervezés munkája nem szünetelt. Decz. 19-én felterjesztette dr. *Bulyovszky* József polgármester az új egylet alapszabályait a belügyminiszteriumhoz, de ott ugy látszik, most fontosabb dolgok vannak szőnyegen, mert a megerősítés még mindig késik. Az egyleti törvények értelmében, ha a felterjesztéstől számított 40 nap alatt nem jön le a megerősítés, joga van az

egyletnek megkezdeni a működést. A legényegylet is élni fog e jogával, mert hiszen a téli szezon az egyleti élet ideje — a vége felé siet. Az egylet ideiglenes jelnöksége mártól kezdve helyiséget bérelt a *Nagy-Teleki-utcai Janky-féle házban* s ott holnap — febr. 2. — délután 4 órakor gyűlést is tart az egyleti helyiség és annak felszerelése tárgyában, melyre a meghívók ma lesznek szétküldve a rendes és pártoló tagoknak. Az egylet pártoló tagjai igen szépen szaporodnak a társadalom minden rétegéből, már csaknem elérte a rendes tagok számát. A rendes tagok száma u. i. 140, a pártoló tagoké 130. Óhajtandó azonban, hogy minél többen lépjenek a pártoló tagok közé. A pártoló tagsági díj oly csekély (évi 2 frt), hogy ezt az áldozatot készségesen meghozza az, aki az iparos ifjuság sorsa iránt jóindulattal viseltetik és szíven hordja a szociális viszonyok javítását. Örömmel tapasztaltuk azt is, hogy az intelligencia, különösen a fő- és középiskolák tanári kara oly szép érdeklődéssel karolta fel az egyletet s közülök többen vállalkoztak előadások tartására is. A legszebb reményekkel nézünk az egylet működése elé.

* **Uj regényünk.** *Kiss* Rezsőnek a neve ismeretes a »Tiszántul« olvasói előtt. Népies zamatu elbeszéléseit szívesen olvassa lapunk közönsége. Regényrovatunkban egy hosszabb elbeszélést közlünk most az ő ügyes tollából

PARASZTHISTÓRIA

czim alatt. E nagyobb szabású dolgozatnak tulajdonképpen csak a formája új. A várad-i közönség ismeri ezt a paraszthistóriát — a színpadról. Másfél évvel ezelőtt *Leszkay* színtársulata egy népszínmű újonságot adott a várad-i színpad deszkáin. *Virág Sándor* volt a czime. E népszínmű nem aratott ugyan zajos sikert, de komoly érdeklődést keltett a darab és írója iránt. *Kiss* Rezső felhasználta a jóindulatu kritika megjegyzéseit és átdolgozta darabját népies elbeszéléssé. Felhívjuk reá olvasóink figyelmét.

* **Vegyvizsgáló intézet Nagyváradon.** Dr. *Berkovits* Ferencz városi törvényhatósági tag korábban indítványt tett, hogy Nagyvárad városa tegyen lépéseket a miniszternél egy vizsgáló és egy tápszervizsgáló intézetnek Nagyváradon leendő felállítására iránt. A vizsgálati teendőket ellátását a helybeli főreáliskola tudós tanára: *Potássy* János hajlandónak nyilatkozott magára vállalni, s a vizsgálatoknál a főreáliskola gazdag berendezésű laboratóriumát venné igénybe. Felmerült az eszme, hogy a vegyvizsgáló állomás bakteriologiai vizsgálatokra is rendeztessék be. — Dr. *Berkovits* Ferencz tegnap egy újabb indítványt terjesztett be a városhoz, melyben a vegyvizsgáló intézet mielőbbi felállítására indokából javasolja, hogy a bakteriologiai vizsálatokat hagyják most el, mert ez nehezíti meg a kérdés megoldását. Idővel aztán lehet a vegyvizsgáló intézetet kibővíteni. Sürgeti, hogy a város a vegyvizsgáló intézet felállítását kérje ki a minisztertől. Mellékelik még *Potássy* János egy jegyzékét, amelyben fel van sorolva, hogy milyen műszerek beszerzésével volna még kibővíthető a főreáliskola laboratóriuma. Ezek beszerzése 1300 frtba kerülne.

* **Kolozsvár város új polgárai.** A kolozsvári »Ellenzék« írja: Kolozsvár város lakóinak a száma az utóbbi évtizedben csaknem megkétszereződött. E szaporulat nem születés, hanem bevándorlás által történt. A törvény értelmében minden Kolozsvári letelepedett egyén köteles az élvezet polgári jogokért egyszersmindenkorra 10—50 frt illetéket fizetni. E nélkül sem erkölcsi, sem más bizonyítványokra vagy

egyéb hatósági támogatásra igényt nem tarthatnak. Az utóbbi 3 évtizedben Kolozsvárt olyan sokan telepedtek le, hogy 40—50 ezer frt bevétel remélhető azokból az illetékekből, a miket nem benschülött polgártársaink fizetni tartoznak. A városi tanács most összeíratta ezek neveit és a törvényszerű illetéket tőlük beszedi. Azokat pedig, akik idegen illetőségűek s a városnak terhére lennének, fizetni képtelenek, eltávolítják a város területéről. Helyeseljék a mozgalmat és szükségesnek tartjuk azt, hogy végre Kolozsvárt a bevándorlás és település ügye rendeztesse. Az utóbbi időben nálunk is nagyon sokan telepedtek le Galicziából olyan individumok, a kik nem produkálnak, nem dolgoznak, hanem a polgárok megterhelésével igyekeznek egzisztenciájukat biztosítani. Azt hisszük e tekintetben Nagyváradon még rosszabb viszonyok vannak, mint Kolozsvárott. Vagyonos, vagy legalább kereset képes egyének bevándorlása a város javára van, de Nagyváradon a beköltözők túlnyomó része csak a szegénységet szaporítja.

* **25 éves jubileum.** Tegnap volt 25 éve annak, hogy **Földessy** Károly posta- és táviráda felügyelő a postaintézet szolgálatába lépett. A postaintézet fejlődésének egyik harcosa ő, mikor Nagyváradon a házhoz kézbesítés lett rendszeresítve, ő lett megbízva e nehéz reform kerestül vitelével. Az általánosan kedvelt postafelügyelő tiszteletére gyűltek össze ismerősei, tisztelői és tisztviselő társai a Zöldfa nagytermében. Jelen voltak: Rutter Emil tanácsos, Bozóky Béla főmérnök, Velyáczy Gyula táblabíró, Kurvorszky Ferencz, Bary József, Lukács Gusztáv, állomásfőnök, Günreiner Adolf, dr. Bodor Károly, Rátkay József, Szkuba Gyula, Benkő Benedek, Berkovics Gábor, Gajzágó István, Várad Ignác, Boronkay Gyula, Antony Károly, Kalmár Illés, Eszenyi Sándor, Biró Ferencz, Kovács Lajos, Horváth János, Buhl Emil, Vuicskics László, Debreczy Imre, Pullman István, Nogáll Pál, Kakas István, Niedermann Antal, Ercey Zsigmond, Zsdánszky László, Buzogány Gyula, Miklóssy Miklós, Soós Jenő, Kutka Geiza, Gazsy György, Melcher Károly, Petry János, Kiss István stb. Az első felköszöntőt Rutter Emil posta-tanácsos tartotta, ki visszaillesztetést vetett a postaintézmény gyermekkorára, mikor majdnem mindenki irtóztott a posta pályától; de Földessy nem félt tőle, a lefoly 25 év alatt megmutatta, mint kell és mint lehet az általános szeretetet és közbecsülést megszerezni. Az ünnepekre üriti poharát. Csath Béla szintén Földessy Károlyt ülteti. Földessy Károly meghatótsággal köszöné meg a figyelmet, melyben minden oldalról részeseül, Rutter tanácsosra, a vendégekre és tisztelő társaira üriti poharát. Bozóky Béla Földessyt, mint a vasuti tisztviselő jó szomszédját ülteti. Rátkay József Rutterre, Debreczy Imre a vasuti és postatisztviselő közötti barátságra emeli poharát. Dr. Bodor Károly a Szigligeti-társaság titkára szellemes tősztanban ülteti a postamesteri kart. Kóhn Dávid felolvassa a nagyszámú táviratokat. A zenét Dula kitűnő zenekara szolgáltatta. A pontos kiszolgálás, a kitűnő ételek Czeglédyt dícsérik.

* **Kegyadomány.** Dr. Schiauch Lőrincz bíró-püspök havi kegyadománya, 300 frt, szerdán február 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a koldusápoló intézetben. Özv. **Grunwald** Henrikné, alelnök.

* **Keramit-burkolat a Fő-utczán.** A budapesti község- és táglagyár társaság ajánlatot nyújtott be Nagyvárad városához, a melyben ajánlja, hogy a Fő-utczát az általa készített keramittal burkoltassa ki a város. Négyszög-méterenként 7 frt 30 krért hajlandó a keramit burkolatot elkészíteni és pedig 15 vagy 20 évi részletekben is elvállalja a fizetést, természetesen megfelelő kamat-különbözet megtérítése mellett. A munkálatokért 5 évig jót áll.

* **Bimbó-hullás.** Mint részvétellel értesülünk, K. Nagy Endre pénzügyi titkár és családját mély gyász érte. A halál fagyos lehellete elhervasztotta a család szeme fényét: legkisebb gyermekük; a kis Dórka elnémult ajakkal pihen ravatalán. A család a következő gyászjelentést adta ki:

Kaáli Nagy Endre m. kir. p. ü. titkár és neje született peremartoni Esze Mária, mint szülők valamint gyermekeik Marczel és Elma az összes rokonság nevében is fájdalomtelt szívvel tudatják szeretett kis leányuk, illetve testvérük és rokonuknak **Dórikának** f. évi január hó 31-én éjjel háromnegyed 2 órakor fél éves korában 8 napi kínos szenvedés után történt gyászos elhunytát. A kis halott hült tetemei folyó évi február hó 1-én d. u. fél 4 órakor fognak a róm. kath. szertartás szerint — Kőfaragó-utca 822. sz. háztól — a váradoszlási sírkertbe örök nyugalomra tételni. Nagyvárad, 1899. január 31. Áldás és béke a korán elköltözött drága hamvak felett!

* **Bibliai utazási ösztöndíj.** Érdekes bibliai utazási ösztöndíjra hirdet pályázatot a Bud. Közlöny tegnapi száma a következőkben:

91.204—898. sz. A Lackenbacher Bernhard és Henrik testvérek nevét viselő **Lackenbacher**-alapítványból a cs. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1897. évi január hó 14-én 12.136—96. szám alatt kelt rendeletével jóváhagyott szabályzatnak alább következő rendelkezései értelmében a **»bibliai utazási ösztöndíj«** kerül adományozás alá. Célja ez alapítványoknak, hogy a bibliai tanulmányoknak mivelését különösen nyelvészeti és régészeti irányban hathatósan elősegítse és Ausztria-Magyarországon a bibliai tudományok részére jeles tanári nemzedéket biztosítsan.

A kérdéses utazási ösztöndíjra csakis római katolikus vallású és az osztrák-magyar monarchia egyik államában állampolgársággal bíró lelkészek pályázhatnak; előnyben részesülnek azok a lelkészek, kik már egy régi vagy új Lackenbacher-féle alapítványi díjat nyertek, vagy akik a bibliai tudományoknak mint magán-, helyetes- vagy rendkívüli tanárai működnek.

Tanulmányi helyekül ki vannak szemelve: a) **Róma**; b) **London**; c) a jezsuiták **beirut**i akadémiaja; d) a dominikusoknak bibliai tanulmányokra szánt iskolája **Jeruzsálemben**.

E két utóbbi város egyszersmind tudományos utazások kiindulási pontjál szolgál.

Az ösztöndíjas köteles tanulmányutjáról való visszaérkezése után a bizottság megbízásából adandó jelentéseim kívül az alulírt dékáni hivatalhoz egy tudományos munka vázlatát, mint tanulmányi eredményét beküldeni.

Ezen a hirdett ösztöndíj elnyerésére irányuló, ekként felszerelt folyamodványok a cs. kir. vallás- és közoktatásügyi ministeriumhoz intézendők és a jelen pályázati hirdetménynek a »Wiener Zeitung« hivatalos részében történt első közzétételének napjától számított 2 (kettő) hónap alatt a bécsi cs. kir. egyetem hittudományi karának dékánját nyújtandók be.

Bécs, 1898. december hó 23-án.

A bécsi cs. kir. egyetem hittudományi karának dékáni hivatalától.

* **Szőlősgazdák a borhamisítók ellen.** A hazini szőlőtulajdonosok gyűlést tartottak, hogy állást foglaljanak a borhamisítás ügyében. Hosszabb vita után kimondták, hogy követelni fogják a borkereskedés szigorubb ellenőrzését és a borhamisítókra kimondott büntetések súlyosbítását. Ezen határozatukat felterjeszik a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarához s felkérlik, hogy ez irányban tegyen intézkedéseket.

* **Korenek egy szöke kis leányt.** Érdekes panasz érkezett tegnap a rendőrségre. A panaszt **Raczenpek** József diószegi lakos tette. Panaszában elmondja, hogy nevelt leánya **Osváth** Vilma eltűnt, most nem tudja, hogy hol van s ezért keresetét kéri. A leány a postatanfolyamot végezte s most gyakorló éven volt Csabán, ahonnan e hó 27-én Váradra jött s itt egyenesen a Vucze zárdába ment, hol felvételre jelentkezett. Itt azonban nem vették fel, eltávozott innen s azóta nyoma veszett, nem találják sehol sem. A panaszos ezért a leányt kerestetni kéri. A leány személyleírása a következő: 19 éves, piros pozsgás, kerek arcú. a

haja gesztenyeszínű, a szemöldöke barna, a szeme barna. Eltávozásakor piros kalapot, fehér fátyolt viselt, kabátja világos, ruhája pedig sötét volt. Hogy a leány miért távozott el, titok. Ha esetleg valaki a leány hollétéről tud, az a rendőrségen tehet jelentést.

* **Sok az eszkimó.** . . . Nagy nap volt tegnap a rendőrségen, új rendőröknek felvétele. A rendőrök létszáma ugyanis ötlet megapadt s ezeket a helyeket tegnap töltötték be. A megüresedett helyre **hatvanhét** pályázó volt, akik közül azután **Szalmári** Mihály n.-várad, **Tóth** Zsigmond b.-bűszörményi, **Bosa** Andor esökmői, **Volki** János sarkadi és **Dusa** Mihály karczagi legények voltak azok a szerencsések, akiket felvettek. Érdekes, hogy az országnak majdnem minden megyéjéből volt jelentkező. — Ugyancsak tegnap **Szigeti** Mihály közrendőrt tizedessé kinevezték.

* **Előbb elfogták mint feljelentették.** Dávid Ignác n.-szalontai lakos tegnap délben megjelent a rendőrségen s elpanaszolta, hogy az elmúlt éjszakán **Horváth** Gézániánál aludt s míg aludt a zsebéből kilopták két zsebóráját. Elmondta Dávid azt is, hogy ő a lopással **Ungvári** Gábort gyanúsítja, a ki abban a szobában a hol ő aludt, megfordult. Dávid ezt a panaszát **Horváth** rendőrbiztosnál tette, aki mikor Dávid panaszát befejezte, bele nyult az asztalának fiókjába s onnan kivett két órát s megmutatta a panaszosnak, aki ezekben a legnagyobb meglepetéssel a saját óráit felismerte. Azután ugyancsak **Horváth** r. biztos elővezetett egy embert, a ki a lopással gyanúsított. — A dolog úgy történt, hogy tegnap délelőtt egy kopott kinézésű ember állított be **Klein** M. zálogházába s ott két órát akart elzalogosítani. A dolog gyanus volt s ezért **Klein** értesítette a rendőrséget, s mivel az órát elzalogosítani akaró ember tulajdonát igazolni nem tudta, sőt több ellentmondásba keveredett — letartóztatták. Az már akkor is bizonyos volt, hogy tolvajjal van dolguk, csak azt nem tudták, hogy ki a káros, ami azután kiderült, amikor Dávid Ignác a feljelentést megtette. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

* **Elkobzott ujság.** A belügyminiszter rendeletet küldött a városi hatósághoz hogy a Holdmezővásárhelyen megjelenő **»Földművelő«** cz. lap e hó január 26-án megjelenő példánya a városban bárhol található, izgató tartalmáért elkobzandó.

* **Az aranyos Arany Gábor.** Gyöngy élete volt **Arany** Gábornak, ki más külföldben a szabászat nemes mesterségével foglalkozott. Ezt is megunta és egy unalmas órájában magához kerítette gazdájának, a komádi szabók atyamesterének 20 frt készpénzét és levegő változtatás céljából megugrott. Most köröztetik.

* **Öngyilkos aggastyán.** Ugy látszik, ismét öngyilkossági mánia van, pár nap óta minden nap történik öngyilkosság. Tegnap **Holló** János 81 éves napszámos felakasztotta magát a Kishid-utczán lévő lakásának a faskamarájában, a hol pár óra mulva a tett elkövetése után halva találták meg. Azt mondják, hogy az öreg nyomorék volt s munkaképtelen, koldulni szegyeit s így irtóztatos nyomorban élt s ezért határozta el magát ezen végzetes tette. A hullát beszállították a kórházba.

* **Eltűnt fiu.** Budai Dánielné m.-keresztesi lakos sirva panaszkodott bírouramnak, hogy a József nevű fia, ki másfél éve eltávozott Romániába asztalos mesterséget tanulni, azóta nem irt és hírt sem adott magáról. Fia hollétének a kipuhatólása végett fordult a hatósághoz.

* **A kassir-leány temetése.** Az öngyilkos kassir-leány **Kocsis** Mária még mindig nincs eltemetve. Tegnap várták, hogy esetleg testvérei nem intézkednek-e a temetésről. Ez azonban nem történt meg, hanem ehelyett értesítették a rendőrséget, hogy ők szegények s így azt nem tehetik. Így ma a város költségén temetik el.

* **Mozgalmak a sopronmegyei borhamisítók ellen.** A tömeges borhamisítások ellen megindított országos mozgalom eddig Sopronmegyét

érintetlenül hagyta, pedig a borkereskedők realitása semmivel sem jobb itt, mint akár Pécsen, Villányon vagy S.-A.-Ujhelyen. Csak hogy itt is úgy van, hogy a borkereskedők vagyoni helyzetüknél fogva jelentékeny társadalmi pozíciót vívtak ki maguknak s így a hatóság alig mer a darázs-fészekbe belemarkolni. Annál nagyobb örömeinkre szolgál, hogy végre a sopronmegyei törvényhatóság elhatározta, hogy a borspekulánsok lelkiismeretlen üzelmei ellen hathatós rendszabályokat fog életbeléptetni s főleg a megyei borkereskedőket kívánja szigorú ellenőrzés alá vonni. A borvizsgáló bizottságok elnökei, Baán alispán elnöklété alatt múlt hó 31-én ebben az ügyben értekezletre gyűltek össze, melyen ezen ellenőrzés módjait állapították meg.

* **Talált kutya.** E hó 26-án a nagyváradi püspöki országoton egy fekete-fehér dogg találtatott. A kutyát most a püspöki községhezán őrzik, hol az igazolt tulajdonosa átveheti. Ha azonban tulajdonos nem akad, e hó 4-én d. u. 2 órakor a tartásdjába elárverelik a püspöki községhezán.

* **Adomány az árvaháznak.** A nagyváradi és biharmegyei nőegylet »Erzsébet« leányárvaházáról a jótékony emberbarátok az elmúlt évben sem feledkeztek meg s adományaikkal segélyre voltak az árváknak. Az adományozók névsora a következő:

Dr. Schlauch Lőrincz ő Eminentiaja 50 frt. Mélt. Pável Mihály 40 frt. Özv. báró Gerliczy Felixué 10 frt. 40 l. bab, 5 putton paradicsom, 4 zsák burgonya, 1 kosár zöldség, 28 kalács, 12 drb. bab, 12 drb. edény, 2 drb. bőrtáska. Emília gőzhenger malom 1 zsák finom liszt, 20 kilo griz. Moskovics Adolf és fiai 1 zsák finom liszt, 1 zsák árpakása, 1 zsák sárga kása. Egyesült László és Hunyady malom 1 zsák finom liszt, 1 zsák kenyérliszt, 25 kilo griz. Gróf Pongrácz Vilmosné 2 zsák káposzta, 3 frt. Ronay Ernő 10 frt. Fraknoi Vilmos 20 frt. Özv. Nagy Móriczné 3 frt. Toth Zsigmond 50 kr. Lengyel Lajos 50 kr. Markusz József 50 kr. Spitzer Test. 2 db. posztó kendő. Deutsch Simon 50 kr. Cziller Imre és társa 2 pár reggeli cipő. Reichard áruháza 12 db. szappan. Láng József 50 kr. Rimánóczy Kálmán 1 frt. Wallerstein Fülöp 2 mtr. paracet. Farkas László 50 kr. N. N. 20 kr. K. L. U. 30 krajczár. L. L. 10 krajczár. Ifj. Berger Sámuel 50 krajczár. N. N. 20 krajczár. Pokorny Herman 5 frt. Virányi Róza 2 frt. Báró Königsvarterné 10 frt. Br. Stiptisz Sarolta 2 forint. Gróf Széchenyi Viktorné 5 frt. Voszka Ferenczné 2 pár topánka. Özv. Lindenmayer Józsefné 2 frt. Olasz Elemérné 6 zsák burgonya, 1 zsák liszt, 10 l. bab. Müller Salamon ezukorkák. Szunyogh Péter 3 frt. Papp János 3 frt. Balázsházy Iván 1 forint, Cziffra Kálmán 1 frt. Fráter Emil 1 frt. Szamer Károly 1 forint. Keszthelyi Zoltán 1 forint, Vinkler Jozefa 63 darab szappan, 10 liter kása, 10 liter bab, 3 liter aszalt szilva, 1 zsák burgonya. M. N. 50 kr. N. N. 30 kr. Bezkay Lajos 4 drb. kötőnek való. B. K. 30 kr. Meluchné 50 kr. R. R. 20 kr. Füchsl Jakabné 1 frt. Hirschmann Edéné narancsok. Rimler Károlyné 50 kr. Pécsy Antal 1 frt. Merz Nándor 50 kr. Szilágyi Gézné 50 kr. Széles Kájosné 50 kr. Özv. Lukács Jánosné 3 frt. Jankyné 1 frt. Rimánóczy Kálmáné 1 frt. Rádl Odón 1 frt. Lobotka Istvánné 28 drb. kalács. Schadeberg Özv. Gr. Bathányi Józsefné 10 frt. Egy katolikus pap 5 frt. Des Echerolles K. Sándorné 2 frt. Lukács Antal 10 frt. Gézi Lajosné 1 frt. Balogh Lászlóné 1 frt. Szécsényi Jenő 5 frt. Schfner Ede 10 liter bab, 10 liter kása, 5 frt. Andrassy János 5 frt. Denes János 5 frt. Gábrilly Lajos 5 frt. Sall Ferenczné 5 frt. Dr. Konrad Márkné 5 frt. Hering Sándorné 2 frt. Dr. Fráter Imréné 2 frt. Kiss Elekne 1 frt. Mezei Vilma 50 drb. mézes, 10 liter dió, 1 kosár burgonya, 50 kr. Léderer Dávidné 1 frt. Berkovits Miklósné 1 frt. Feketéné 1 frt. 50 kr. Özv. Berkovics Zsigmononé 1 frt. Pallay Lajosné 1 frt. Hlatky Endréné 1 frt. Piresy Sándorné 50 kr. Özv. Bartos Gáborné 1 frt. Özv. Bende Lajosné 1 frt. dr. Fleischer Lajosné 1 frt. Hegedüs Gézné 50 kr. Brill Sámuelné 1 frt. Özv. Schmárdáné 50 kr. F. Gy. 2 frt. Zedlecz Róbertné 50 kr. Füchszl Jakabné 3 frt. Dr. Várnay Ferenczné 1 frt. O. M. B. 3 frt. Sebő Pálné 1 kosár zöldség, 1 zsák burgonya, Darvassy Lajosné 3 esomaggyertya, Ráczné 1 frt. (Folyt. Köv.)

MULATSÁG.

A Katholikus Kör tánczestélye.

Ma fog a Zöldfa termeiben lezajlani a Kath. Kör bálja, mely a jelekből ítélve, még fényesebbnek ígérkezik, mint az előbbi években, mi a rendezőség buzgó fáradozásain kívül azon meggyőződés eredménye, hogy a Kath. Kör bálja az, ahol nem csak megjelenik a publikum, de igazán kedvére és meglegedésére mulat is. Mint az előbbi években, úgy most is gondoskodott a rendezőség, hogy a bál kellemes emlékeül ismét megjelenjék a bál lapja, mely a szünóra alatt szétosztva, már a megjelentek névsorát is pontosan közli és jóízű apróságokkal járul a vacsora garnirozásához. A báli zenét a katona-zenekar, legjobb cigány bandákkal felváltva, fogja szolgáltatni.

Lesz még egy jogász-tánczestély. A bálozó leányok bizonyára örömmel fogadják azt a hírt, hogy a jogakademia polgárai felbuzdulva a deczemberi jogász tánczestély és a mult havi jogász-bál fényes sikerén, elhatározták, hogy még egy tánczestélyt rendeznek és pedig a far-ang utolsó napján e hó 14-én a »Csarnok«-ban.

A közönség az idén annyira méltányolja a jogászoknak a fáradozását, hogy több mint bizonyos, hogy ez az estély is fényesen fog sikerülni s így semmivel sem fog hátrább maradni az előbb említett mulatságoknál.

Ennek az estélynek jóvedelmét is a joghallgatókat segélyező egylete kapja.

A farsangot berekesztő mulatságra a meghívókat illetve értesítéseket a napokban bocsájtják ki.

Református bál. A nagyváradi ev. ref. egyházközség közszükségletének költségeire 1899 évi február hó 5-én a »Fekete Sas« szálloda nagytermében zártkörű tánczvizalmat rendez. Belépő jegy személyenkint 2 korona. Kezdeté 8 órakor. Jegyek előre válthatók a meghívó előmutatása mellett a Biharmegyei Casinó, az Iparos-kör és a Polgári-kör helyiségeiben továbbá Pauker Dániel, Fehér János, Kádár János és Kiss Károly irak üzletében és a pénztárnoknál. Felülvezetéseket a jótékonykezél érdekében a bizottság köszönettel fogad.

A fogházörsemélyzet tánczvizalma.

Ismerik önök azokat az embereket, kik éjjel-nappal, szél és viharban, hideg vagy melegben az emberi élet s vagyonbiztonság érdekében, az igazságügy szolgálatában folyton fegyver alatt állanak.

Ezek azok, akik a saját segélyalapjuk javára f. év február hó 4-én a »Zöldfa« szálloda nagytermében jótékonycélú tánczvizalmat rendeznek, melyre a belépti-díj 1 személyre 60 kr., családijegy 3 személyre 1 frt 50 kr.

Az előzőleg kiküldött s a »Fekete Sas« szállodához szólított meghívók t megváltoztatni kellett, mert a diszelnök dr. Ferjessy Mihály kir. ügyész a Fekete Sas nagytermét a helybeli izraelita nőegyletnek az általa ugyanazon este rendezendő hangversenyre átengedte.

Intéző bizottság: Baróthy Pál kir. törvsz. jegyző, dr. Thury Endre, Fest Géza, Papp Károly, Gyenge Béla, Misley Kálmán, Karakas Albert kir. törvsz. aljegyző, Kenéz Sándor, Görömbey István kir. jöbírósági aljegyző, Tátray Kálmán kir. ügyészségi joggyakornok.

Rendezők: Lázár György, Bagosi Imre, Széles György, Pethő Károly kir. fogházör-mesterek, Anka Antal, Balog Zsigmond, Szerző Lajos, Pethő Ambrus, Szivák Márton, Tréfa Mihály, B. Tóth Sándor, Pottman Miklós kir. fogházörök.

A »Zöldfa« szálloda nagyterme, bár kisebb mint a »Fekete Sas«-é, de annál díszesebb, mit még a nemzeti lobogók, címerek, fegyverekből és élővirágokból álló díszítések nagyban emelni fognak.

A tánczteremben Bura testvérek jól szervezett s a közönség által kedvelt zenekara fog játszani.

Miután a kir. fogházörsemélyzet most először rendez a már említett tánczvizalmat,

mindent elkövet a rendezőség, hogy a közönség teljes meglegedését kinyerhesse s a tánczmulatságot minél élvezetesebbé tegye.

FARSANGI NAPTAR.

Február 1. Katholikus kör bálja a Zöldfában.
Február 4. Postatisztek hangversenye és tánczestély a Csarnoktermében.
Február 4. Az izr. nőegylet hangversenye.
Február 4. A fogházörök tánczvizalma.
Február 4. A komádi fiataltság tánczmulatsága.
Február 5. A nagyváradi ev. ref. egyházközség tánczvizalma.
Február 9. Középszkolai kolonbál.
Február 11. A m. kir. posta és távirda altisztek tánczvizalma.
Február 11. A »Gyermekbarát« jelmezeztélye.
Február 14. Jogász tánczestély.

ZENE és MŰVESZET.

Képtárlatok a vidéken. A Nemzeti Szalon által megindított művészi mozgalom a vidéken élénk visszhangra talált. A Nemzeti Szalon márczius elején Szegeden nyitja meg legelső képképző kiállítását, ezt követi Nagyvárad, Arad, Kassa és Kolozsvár. — Még az első vidéki tárlat előtt a Nemzeti Szalon a Markó örökösök hagyatékából rendez érdekes kiállítást.

Igazságszolgáltatás.

A jószivü primadonna.

Nem először állott ma a törvényszék előtt Latzko Virág Béla. Néhány hónappal ezelőtt kerékpár-lopásért ítéltek el néhány hónapra, s ma már sikkasztásért citálták törvény elé a könnyelmű fiatalembert, a ki nevet, foglalkozást változtatott, a szerint, amint szüksége volt rá, legutóbb kiadta magát kép-ügynöknek, s fölkereste Edvi Illés Zoltán festőművészt, ajánlközván neki, hogy jó aron el fogja adni a festményeit. Edvi Illés hitelt adott a bizalmat gerjesztő fiatalemberek, s átadott neki két kisebb olajfestményt, hogy adja el őket.

Latzko Virág Béla egyenesen Hegyi Arának, a Népszínház jószivüségéről híres primadonnájának lakására ment, s megvételre ajánlotta a képeket.

— Én Edvi Illés Zoltánnak rokona vagyok — mutatta be magát az ifju szélhámos — s ő bizott meg, hogy ezt a két képet nagysádnak elhozzam.

— De kedves barátom, — mentegetődzött a primadonna — nekem annyi képem van már, hogy azt se tudom, hova tegyem őket.

Latzko Virág Béla ekkor a primadonna jószivüségére hivatkozott.

— Legyen könyörületes nagysád, — mondta — nekem el kell tartani az édes anyámat s nincsen keresetem. Nekem is jut belőle valami, ha eladom a képeket.

Hegyi Aranka meglágyuit.

— Hát tudja mit, hagyja itt a képeket, itt van egyelőre 10 forint.

Latzko Virág Béla fogta a pénzt, mélyen meghajtotta magát az ünnepelt primadonna előtt s köszönetet rebegve, távozott.

Eltávozott és nyoma vesztett. A rendőrségnek sikerült aztán őt megkerítenie.

A Sántha Elemér bíró elnöklésével ma megtartott végtárgyaláson a fiatal bűnös mindent töredelmesen bevalott.

Kihallgatták a rászedett festőművészt is meg Hegyi Arankát is, aki már tele volt szánalommal a szerencsétlen ifju iránt.

Az ügyész sikkasztás büntetével vádolta Laczkó Virág Bélát s egyuttal kérte a törvényszéket, hogy a vádlottnak személyi megbízhatatlan való tekintettel, rendelje el azonnal vizsgálati fogságba helyezését.

Mózes László dr. védő csupán a család tényálladékát látja fennforogni s mivel a család csupán magánvádra üldözendő. Edvi Illés Zoltán pedig nem kívánta a vádlott megbüntetését, kéri az eljárás teljes megszüntetését.

A törvényszék Latzko Virág Bélát sikkasztás vétségében mondta ki bűnösnek s ezért 3 havi fogháza ítélté őt. Letartóztatását mellőzte.

Az ítélet ellen valamennyi fél felebbezett.

A F. M. K. E. pörös milliója. Sembery Imre szudi nagybirtokos örökbe fogadta Sembery Istvánt és az örökbe fogadási szerződésben összes vagyonát ráhagyta. Időközben a fiu hálátlanságot tanúsított apja iránt s erre Sembery Imre pert indított Sembery István ellen, a melyben az örökbe fogadási szerződés érvénytelenítését kérte és egyúttal egyedüli örökösévé a Nyitra megyében székelő Felvidéki Magyar Közreműködési egyesületet nevezte meg. A közmívelődési egyesület bejelentette a törvényszéknél, hogy a pert felperesként folytatni kívánja az elhalt nagybirtokos nevében és kérte a tárgyalási határnap kitűzését. A törvényszék e kérelemnek helyt adott, mire a kis-korú Sembery gyámja felfolyamodással élt. A tábla ma ezt a felfolyamodást visszautasította, mert a törvény értelmében ennek helye nincs.

REGÉNY-CSARNOK.

Paraszt história.

Írta: Kiss Rezső.

2.

— De Pörge Imre is azt beszéli!

— Arra se adj semmit. Nem látod, hogy ő kelmét is leli a hideg utánad? Szeretne téged magának, hiszen tudod, mert mostanában ugyan csak adja a szépet, ezért kap a pietykán ő is, ami ugyan fertelmes dolog tőle... De te Julis, nekem többet ne beszélj ilyen zöldeket, mert megharagszom. Ha szeretted a mátkádat, hát bizzál benne!...

— Nagyon is szeretem, annyira, hogy ha más a nevét a szájára veszi, azt is irigylem!... Elhallgattak.

Folytatták a varrást.

Kis vártatva ki nyílt a kis kapu Pörge Imre lépett be rajta. Járatos volt Barnáékhoz, azon a jusszon, hogy a Sándornak fél testvére.

Sándornak, meg Imrének a most is élő Lazsák Teri néni az anyjuk, a ki már kétszer jutott özvegyiségre. Az első urát Pörge Jánosnak hívták, a másikat meg Virág Lászlónak. Jó ember volt mind a kettő, nyugosztalja meg őket az Isten a háló földjükből.

— Adjon Isten esés jó napot leányaszonyomiék! Köszönté a lányokat Imre, azzal nagy peczkesen a makra pipát szájába tette s megállított előttük.

— Fogadj Isten! mondta Kata.

Julis fel sem nézett, csak varrt tovább.

— Ejnye Julis te! Hát még a köszöntömet sem fogadod? Ugyan mi esett a lelkedre? Tán bizony még haragszol rám? Tegnap is olyan foghegyen lökted a szót...

— Nem haragszom én — mondta Julis — de félek a kelmed szavától, mert fuánkka van tele.

— Ugyan ugy-e?

— A biz a!

— Ne káromold az Isten! Az sem szeretet, hogy mint én! Miért nem hajtasz is már egyszer a szavamra?

Kata duzzogva mormolt egy két szót. Nem volt innyére a beszéd.

— Van már nekem akire hallgassak — tudja kelmed, ne is fáraszsa hát magát megint az ilyen beszédekkel!

— Van, tudom... Hej bár ne volna! Julis te! Olyan nagy szerelem még nem termelt, mint amilyen én bennem lakik. Hej ha te én hozzám fordulnál, látod én meg becsülnélek, a tenyeremben hordoználak, nem úgy mint Sándor!... De mit is vársz te az Isten tudja meddig a bizonytalanra? — Lehet, hogy Sándor, amint hallom is, bent marad a katonaságnál... cserben hágy, te még itt a nagy várásba hervadsz, száradsz, mint a letört lihom... engemet — meg elhamvaszt az a nagy tűz, ami itt ég a szivemben!...

Erre a beszédre már megeredt a Kata nyelve, mint a rokka.

— No hallja kend — mondotta — azt hittem, hogy jó lelke van, hogy szereti az öcsését, de látom, hogy gonosz ember, mert annak

a boldogságát akarja összetörni. Miért teszi ezt? — Miért fut olyan szekér után, amelyik nem veszi fel? — Tudja kend, hogy a Julis szivében már a Sándor arc képe van! Mit akar hát?...

— Sokszor mondtam már kelmednek — szakította félbe a Kata mondókáját Julis — hogy én azt nagyra veszem, hogy ilyen derék ember is, amilyen kelmed — jó érzéssel van hozzám, de lássa az én szivem már nem szabad, parancsolni meg nem tudok neki... — Csak hiszed azt... Hej te Julis! a boldogtalanságtól akarlak megmenteni. Nem vagyok én a romlásodra, mint hiszed... Én tudok, látok mindent, de te el vagy varkítva...

Egy kicsit gondolkodott, azután folytatta: — No jól van, hát megesett a dolog, hogy Sándor öcsém gyalázatba borította Csinos Borczát... igaz, hogy a gyerek is megvan, de ez még legény kori bolondságnak csak megjárna, hanem...

Mintha villám csapott volna le Julis mellé, úgy megrettent. Remegett minden része. Színt váltott, azután elhaló hangon mondta: — Ez nem igaz, ez alávaló hazugság!...

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A bolgár fejedelemné meghalt.

Budapest, jan. 31. (Saj. tud. táv.) Sófiából érkezett sürgöny szerint **Ferdinánd** bolgár fejedelem neje: **Mária Lujza** ma délben meghalt. Alig töltötte be a fejedelmi udvart az öröm, hogy a fejedelemné egy gyermeknek adott életet, a gyermekágyi láz megölte az alig 28 éves fejedelemné.

Budapest, január 31. (Saját tud. táv.) A fejedelemné halála folytán egész Sofia gyászban van. Azt állítják, hogy az orvosok már a fejedelmi pár második gyermekének születésekor az akként nyilatkoztak, miszerint ha a fejedelemné még egy gyermeknek ad életet, okvetlen áldozatául esik. — A születésen kívül influenza és koraszülés tették végzetessé a fejedelemné állapotát.

Budapest, január 30. (Saját tud. t.) **Ferdinánd** fejedelem kétségbeesetten tördelte kezeit, mikor tudtára adták hogy a fejedelemné csak néhány óráig él még. Az utcákon leverten hulláznak a nép. A házakon kitűzték a gyászlobogókat.

Ferdinánd fejedelemné Bourbon **Mária Lujza**, Róbert párizsi herceg leánya szül. 1870. január 17-én. 1894-ben kelt egybe Ferdinánd fejedelemmel Pianoreban.

Bánffy díszpolgársága.

Budapest, január 31. (Saj. tud. táv.) A Szolnokon tartott megyegyűlés visszautasította a jászberényi ellenzék fölebbzését b. Bánffy Dezső miniszterelnök díszpolgársága ellen.

Kriványi Aradon.

Arad, január 31. (Saj. tud. távirata.) A félmillió sikkasztó: **Kriványi János** ma délután kellő fedezet mellett érkezett Aradra. A pályaudvaron rengeteg nép várta s alig bírta a tömeget a rendőrség visszatartani, hogy ne bántalmazzák. Óriási zaj volt s mindenfelől kiáltották: **Gazember! Nyomorult sikkasztó!** — Kriványi elegánsan volt öltözve, szemén csipletővel. Egészséges, jó színben van. Csakhamar kocsira ültették s beszállították a kir. ügyészség börtönébe.

A világbéke.

Berlin, jan. 31. A német békeegyesület meghívására ma este Berlinben népes gyűlés volt, a melyen Buttner Berta nagyobb előadást tartott. A gyűlés elhatározta, hogy megkéri a birodalomgyűlést, hogy Németország a békeértekezleten szálljon sikra a nemzetközi választott bíróságok intézményeért. Elhatározta továbbá, hogy a müncheni bizottság mintájára hasonló bizottság alakuljon Berlinben, annál is inkább, mert számos előkelő személyiség késznek nyilatkozott a müncheni fölhívás aláírására. (Magy. Táv. Ir.)

Anglia külpolitikája.

London, jan. 31. Balfour pénzügyminiszter tegnap Manchesterben beszédet mondott, a melyben annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy Anglia fegyverkezése legjobb biztosítéka az általános békének. Néhány hónappal ezelőtt, mondja a miniszter, úgy vélekedtek a kontinensen, hogy Angliának mindenbe bele kell törődnie; most azt hiszik, hogy Anglia erőszakkal keres okot vizzályra. Mind a két felfogás teljesen alaptalan, de bármilyen félreértések vannak is Európában Angolországról, neki (Balfournak) az a meggyőződése, hogy az Egyesült-Államok megértik Angliát. Ez az egyetértés legjobb biztosítéka a világbékének. (Magy. Táv. Ir.)

A franciaországi események.

Páris, jan. 31. Az »Echo de Paris« Quesnay de Beaurepa irenek egy cikkét közli, a melyben a tegnap benyújtott törvényjavaslatot kiegészítő eszköznek mondja és azt hangoztatja, hogy ha a bírák gyanusak, a mit ez a törvényjavaslat elismer, akkor nem ment a gyanútól az a vizsgálat sem, a melyet ezek a bírák vezettek. Ez a vizsgálat — ugymond — az igazság vereségét okozhatja, mert kész terv szerint sértették meg az igazságot. Minden Picquart fordult meg és elkövettek mindent, hogy megakadályozzák az igazság kiderítését.

Páris, jan. 31. Mazeau, a semmitőszék első elnöke egy újságírónak, a ki a közvélemény megnyugtatójának szükségességét hangoztatta, azt mondotta, hogy türelemmel kell lenni. Arra készülnek most, hogy a vizsgáló bizottság három tagjának véleményét nyilvánosságra hozzák. Ez a közlés meg fogja nyugtatni a közvéleményt. A kamara elé terjesztett javaslat, a mely szerint a revízió a büntetőtanácstól elveendő, a vizsgáló bizottság egyhangú véleményének eredménye. (Magy. Táv. Ir.)

Kína trónutódja.

London, jan. 31. A Reuter-ügynökség jelenti Pekingből: Kínai jelentések szerint az özvegy császárné kijelölte a trónutódot. Néhány lap egybehangzóan közli, hogy palotaforradalom van küszöbön. A császár még most is szigorúan el van szigetelve a külvilágtól. Kang-Ji, a kinek befolyása döntő, az özvegy császárnét megnyerte a maga idegenellenes előítéleteinek. Az özvegy császárné csakugyan semmibe sem veszi az államtanácsot és a csungli-jáment. (Magy. T. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

Az osztályosorsójáték húzása.

Az osztályosorsójáték mai húzásánál a következő számokat sorsolták ki:

90.000	koronát nyert	83610
30.000	"	47080
15.000	"	35205
10.000	"	17164
5.000	"	82980

2000 koronát nyertek 17472 25415 31721 48353 74983.

1000 koronát nyertek 76617 79622 96962
500 koronát nyertek: 4995 5383 19579
20423 21697 23534 23877 26371 28705 30671
37665 38395 39809 40288 41803 45362 56751
56760 60248 65692 66376 68910 74070 85289
85296 87217 88858 90961 98289.

A többi kihuzott számok 170 koronát nyertek.

Gabona-uzsora.

A temesvármegyei *Kubin* járás kisgazdái nevében egy érdekes emlékiratot terjesztettek legutóbb küldöttség útján az érdekeltek miniszteriumok elé. Ezen emlékirat részletesen kifejti azt a rombolást, melyet budapesti gabonakereskedő cégek, az úgynevezett buzaelővételekkel üznek. Minden járás székhelyén megjelennek ezen cégek megbízottai és raj gyanánt küldik szét az élelmes ügynököket, úgy hogy alig marad parasztagzda, kinél be ne kopogtatnának.

Ezek aztán olcsó áron megszerzik a kisgazdaktól annak a buzának a termését, melyet talán még el sem vetett. A kötlevel szerint ugyanis a földmives kötelezi magát, hogy például augusztus végén kapott 4-5 forintért megfelelő métermázsza buzáat szállít. Biztonság fejében, még egy váltót is iratnak vele alá. Az ágensek aztán beküldik a kötleveleket és váltókat s a kisgazdák termése ott fekszik a nagykereskedő wertheim-kassájában, melőtt még bearratták volna. A kisgazda, bármily szépá emelkedik a buza ára, abból nem kap egyetlen krajczárt sem.

A nagykereskedők és az ő embereik azt vitatják, hogy mindez nem jogtalan dolog. Ne

irjon alá a paraszt és birtoka nem fog dobra kerülni, ami igaz. De nem kevésbé bizonyos az is, hogy ez uton számos embert tesznek tönkre és ha az uzoratorvény értelmében büntetendők mindazok, akik mások szorultságát, vagy tudatlanságát kihasználják azért, hogy maguknak nagy hasznot biztosítsanak, a lehetőség ma is megvan arra nézve, hogy a gabna-uzsorások ellen a törvényszékek fellépjenek és ha a meglevő törvénnyel nem volna lehetséges gátat vetni a pusztulásnak, hozni kell jobbkat és szigorubbakat. Olyanokat, amelyek mellett nem kell félni attól, hogy élelmes üzerek a parasztot könnyen kiforgatják vagyonából.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

- A Tiszántul eredeti távirata. -

Határidők.

B u d a p e s t, január 31.

Az irányzat szilárd

Buza márcziusra	9.68
Uj tengeri	4.88
Rozs őszre	8.60
Zab őszre	5.87
Tengeri augusztusra	
Buza októberre	

Értéktőzsde

B u d a p e s t, január 31.

Az irányzat gyenge

Oszták hitel	360.80
Magyar hitel	396.-
Allamvasut	363.75
Rimamurányi	307.-
Magyar jelzálog	249.10
Salgótarjáni	646.-
Wagon-kölcsön	623.-
Villamos vasut	225.-
Magyar leszámító	353.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	366.50
nyereskedelmi	1011.50
Déli vasut	78.-

B e c s, január 31

Az irányzat nyugodt

Oszták. hitel	360.78
Magyar hitel	391.-
Allamvasut	362.1/2
birodalmi márka	58.97

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. január 31-én.

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	97.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	120.-
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.40
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.-
Italmérsi jog megváltási kötvény	100.75
Horvát-szlavón földtehermentési kötvény	96.75
Magyar nyereség-sorsjegyek-kölcsön	160.50
Tiszabályaosi és szegedi sorsjegyek kölcsön	138.60
Oszták járdék papirban	101.25
Oszták járdék ezüstben	101.10
Oszták járdék aranyban	120.-
Oszták korona járdék	101.75
Oszták magyar bankrészevény	935.-
Magyar hitelbankrészevény	937.-
Oszták hitelintézeti részevény	396.50
Oszták-magyar államvasuti részevény	359.70
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	363.20
Németbirodalmi márka	58.90
London vista	120.45
Párisi vista	47.82
20 márkás arany	11.79

A szerkesztőirt feladó

Dr. VUCSKICS GYULA.

Tisztelet az érdemek!

Wilhelm Ferenc Leunkircheni gyógyszerész, Bécs mellett, 1897. augusztus 11. kelettel Aitonából következő levelet kapta:

Már 70 éves öreg vagyok és 10 évet átszenvedtem izületi rheumában és nem találtam rá gyógyszert. Csak az ön **Wilhelm-féle köszvény és csúz-ellenes vértisztító theája** 3 hét alatt teljesen megszabadított engem. Ezért forró köszönetet mondok Önnek éppen úgy mint ama grófnő, kinek köszönetnyilvánítását a hírlapokban olvastam.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christian, adó tiszt.

Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.

Kapható minden gyógyszertárban.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.		V. v.	Sz. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.		
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 —	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	Gyoma ind.	3 40	2 40				
V-Velenceze	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya	4 42	2 43	Ósi	6 09	2 51	Déva-Ványa	4 37	3 48				
Félix-Fürdő	4 32	3 13	Szudries	5 09	3 12	Uj-Palota	6 24	3 05	Körös-Ladány	5 13	4 22				
Kardó	4 50	3 27	Belényes	5 37	3 52	Gyires	6 41	3 17	Szeghalom	5 40	4 53				
Magyar-Gyepes	5 50	4 17	Sonkolyos	5 58	4 15	Körösszeg	7 02	3 36	Vésztlő	6 12	5 34				
Tasádfő	6 07	4 31	Belényes-Ujlak	6 10	4 27	Szakál	7 39	4 05	Kót	6 38	6 03				
Drág-Cséke	6 30	4 45	Borz	6 19	4 37	Nagy-tóti	7 55	4 21	Iráz	6 52	6 29				
Magyar-Cséke	6 50	4 55	Sólyom	6 35	4 58	Komádi	8 25	4 32	Komádi	7 10	7 08				
Dusesd	7 05	5 12	Gyanta	6 56	5 19	Iráz	8 42	4 49	Nagy-tóti	7 22	7 13				
Szombatság-Rogoz	7 46	5 47	Höllöd	7 10	5 34	Kót	9 19	5 14	Sakl	7 48	7 43				
Höllöd	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz	7 31	6 03	Vésztlő	9 44	5 32	Körös-szeg	8 11	8 12				
Gyanta	8 12	6 11	Dusesd	7 55	6 34	Szeghalom	10 34	6 13	Gyires	8 33	8 33				
Sólyom	8 38	6 36	Magyar-Cséke	8 07	6 49	Körös-Ladány	11 —	6 31	Uj-Palota	8 47	8 53				
Borz	8 53	6 50	Drág-Cséke	8 26	7 17	Déva-Ványa	12 03	7 21	Ósi	9 03	9 12				
Belényes-Ujlak	9 05	7 01	Tasádfő	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	8 06	Nagyvárad érk.	9 20	9 30				
Sonkolyos	9 18	7 13	Magyar-Gyepes	8 54	7 50										
Belényes	10 04	7 47	Kardó	9 27	8 31										
Szudries	10 27	8 09	Félix-Fürdő	9 40	8 45										
Lunka-Rézbánya	10 56	8 21	V-Velenceze	10 01	9 09										
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19										

Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
	Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.	Vegyes v.		Vegyes v.
Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 33		
B.-Püspöki	7 17	5 57	Érselind	5 37	6 24		
Bihar	7 44	6 20	Székelyhíd	6 14	6 22		
Paptamási	8 13	6 48	Nagykáglya	6 27	7 32		
Gyapoly	8 29	7 03	B.-Diószeg	6 42	7 03		
B.-Diószeg	8 52	7 24	Gyapoly	6 59	7 33		
Nagykáglya	9 07	7 38	Paptamási	7 24	8 39		
Székelyhíd	9 40	8 03	Bihar	7 45	8 09		
Érselind	10 08	8 26	B.-Püspöki	8 05	8 44		
Érmihályfalva érk.	10 44	9 —	Nagyvárad érk.	8 21	9 10		

Székelyhíd—Margitta				Margitta—Székelyhíd			
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.
Székelyhíd ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45		
Apátkeresztur	10 46	8 41	Monos-Petri	4 46	4 56		
V.-Ábrány	11 03	8 55	V.-Ábrány	4 57	5 08		
Monos-Petri	11 16	9 06	Apátkeresztur	5 13	5 26		
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhíd érk. reg.	5 54	6 07		

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelentenek. A *-gal jelölt feltételes megálló helyek.